

NIEZBĘDNIK ŚWIADOMEGO RODZICA

Postawy rodziców wobec dziecka i ich konsekwencje

Atmosfera panująca w rodzinie w dużej mierze zależy od prezentowanych przez ojca i matkę postaw rodzicielskich. Postawa rodzicielska to „całościowa forma ustosunkowania się rodziców (osobno ojca i osobno matki) do dzieci, do zagadnień wychowawczych, ukształtowana podczas pełnienia funkcji wychowawczych”.

Maria Ziemska dzieli postawy rodzicielskie na prawidłowe i nieprawidłowe.

POSTAWY WŁAŚCIWE

- akceptacja dziecka
- współdziałanie
- uznanie praw dziecka
- przyznawanie dziecku rozumnej swobody

POSTAWY NIEWŁAŚCIWE

- odtrącenie
- unikanie
- nadmierne wymaganie
- nadmierne ochranianie dziecka

POSTAWY WŁAŚCIWE I ICH KONSEKWENCJE

Postawa akceptująca dziecko →

rodzice akceptujący dziecko znają jego potrzeby, zaspokajają je, zaspokajają potrzebę bezpieczeństwa dziecka, często chwala, a gdy dziecko postępuje niewłaściwie, tłumaczą mu w jaki sposób powinno się zachować;

Wpływ na zachowanie i osobowość dziecka:

Dziecko nawiązuje prawidłowe więzi, okazuje uczucia, jest wesołe i pogodne.

Postawa współdziałania z dzieckiem →

rodzice chętnie nawiązują kontakt z dzieckiem, wykazują zainteresowanie zabawą i nauką dziecka, zachęcają je do aktywnego udziału w życiu domowym;

Wpływ na zachowanie i osobowość dziecka:

Dziecko ufne w stosunku do rodziców, dziecko mówi rodzicom o swoich problemach, prosi ich o rady.

Postawa dawania dziecku rozumnej swobody →

rodzice rozszerzają swobodę dziecka (stosowanie do wieku), nie wyolbrzymiają zagrożeń, jakie mogą spotkać dziecko;

Wpływ na zachowanie i osobowość dziecka:

Dziecko potrafi współpracować z innymi, jest uspołecznione, staje się kreatywne i pomysłowe.

Postawa uznania praw dziecka →

rodzice równo traktują prawa dziecka w rodzinie (bez przeceniania i niedoceniania), jasno tłumaczą, jakie mają oczekiwania w stosunku do dziecka, dziecko ponosi odpowiedzialność za swoje działania;

Wpływ na zachowanie i osobowość dziecka:

Dziecko staje się lojalne, solidarne w stosunku do innych członków rodziny.

POSTAWY NIEWŁAŚCIWE I ICH KONSEKWENCJE

POSTAWA UNIKAJĄCA →

rodzice nie koncentrują się na potrzebach dziecka, zaspokajają potrzeby własne, rodzice unikają kontaktów z dzieckiem; zanedbują dziecko uczuciowo, nie są zainteresowani sprawami dziecka;

Wpływ na zachowanie i osobowość dziecka:

Dziecko może mieć trudności w nawiązywaniu trwałych więzi uczuciowych, może być nieufne i bojaźliwe.

POSTAWA NADMIERNIE CHRONIĄCA →

rodzice nadmiernie koncentrują się na dziecku, dziecko jest stale pod kontrolą, pod bardzo czułą opieką przez co często jest odsunięte od rówieśników, rodzice zaspokajają wszystkie potrzeby dziecka, jest ono wyręczane ze wszystkich obowiązków;

Wpływ na zachowanie i osobowość dziecka:

Może spowodować opóźnione dojrzewanie społeczne, dziecko staje się bierne, ustępliwe lub nadmiernie pewne siebie.

POSTAWA NADMIERNIE WYMAGAJĄCA →

rodzice stawiają dziecku wygórowane oczekiwania, kontrolują wykonanie ich żądań przez dziecko, często dziecko nie jest w stanie sprostać nadmiernym oczekiwaniom i jest poddane ciągłej krytyce;

Wpływ na zachowanie i osobowość dziecka:

Dziecko może stać się lękliwe, niepewne, może kształtować się brak wiary we własne możliwości, mogą pojawiać się trudności w szkole.

POSTAWA ODRZUCAJĄCA →

rodzice niechętni, wrodozy wobec dziecka, wprowadzają dziecku surową dyscyplinę, traktują dziecko jako zło konieczne;

Wpływ na zachowanie i osobowość dziecka:

Dziecko staje się agresywne, kłótlive, kłamie, może zostać zahamowany rozwój uczuć wyższych.

Postawy rodzicielskie w dużym stopniu wpływają na rozwój pewnych cech zachowania dziecka. Właściwe postawy rodziców, takie jak akceptacja, współdziałanie, dawanie dziecku swobody, zapewniają dziecku poczucie bezpieczeństwa, zaspokajają jego podstawowe potrzeby. Warto więc zastanowić się jaka postawa dominuje w naszym domu, w jaki sposób może oddziaływać na zachowanie dziecka teraz i w przyszłości.

Opracowała:

Małgorzata Walaszczyk-Golec

Bibliografia:

Ziemska, M. (1986). Postawy rodzicielskie i ich wpływ na osobowość dziecka. W: Ziemska, M. (red), *Rodzina i dziecko*. Warszawa: PWN